

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра державно-правових дисциплін

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

на тему:

«ПРАВОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: СТАН І ПРОБЛЕМИ»

Виконав: студент II курсу

Спеціальності 081 «Право»

Гусейн заде Теймур Алірза огли

Керівник: д.ю.н., професор

Країжановський А.Ф.

Рецензент:

д. ю. н., доцент

Манько Д. Г.

Одеса – 2020 рік

АНОТАЦІЯ

Гусейн заде Теймур Алірза огли. Правова реформа в Україні: стан і проблеми. – На правах рукопису.

Дипломна робота магістра, спеціальність Спеціальності 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Дипломна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає два розділи, висновків і списку використаних джерел.

Розпад Радянського Союзу, отримання Україною Незалежності знаменує початок творення української суверенної держави, формування правової системи, яка ґрунтується на загальнолюдських цінностях, верховенстві права і спрямовується на забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

Масштаб, глибина і складність трансформації усіх сторін суспільної життєдіяльності українського народу вимагає комплексного підходу до процесів планування, організації та здійснення реформ. Автор, аналізуючи стан і проблеми здійснених в Україні реформ, доходить висновку, що право виступає у якості одного з необхідних і універсальних засобів впровадження нововведень в практично усіх сферах буття суспільства, оскільки реформування у економіці, політиці, соціальній сфері вимагає правового опосередкування та використання відповідного правового інструментарію необхідних перетворень.

Також, трансформації торкаються і, власне, самого права, його системи та структури, а головне – принципів засад його формування і функціонування. Тому у роботі пропонується розрізняти правові реформи у широкому сенсі (як використання правової форми здійснення перетворень у економіці, політиці, соціальній сфері) та правові реформи у вузькому сенсі (вони стосуються трансформацій саме у правовій сфері – законодавчій, правозастосовній, правосудді, правоохороні та ін.).

Головною проблемою, яка стала визначальною для процесу концептуалізації і здійснення правових реформ в Україні, на думку автора, є

відсутність бачення елітами і суспільством головних ціннісних основ правових реформ не тільки на початковому етапі, але й на наступних, наявність феноменів контраверсійного бачення цілей і шляхів цих реформ як у самому суспільстві, так і у ешелонах влади. Така ситуація певною мірою зберігається і на сьогодні.

Однією з проблем, яка постає у обраному автором підході, є взаємозв'язок правових реформ і правового порядку у суспільстві. Правові реформи завжди виявляють свій вплив на стан правового порядку суспільстві – вони здатні або кардинально покращити його за умов продуманості і ефективного втілення, і навпаки, вплинути негативно, якщо реформи не відповідали необхідним вимогам, чи зупинились на півдорозі. З іншого боку, для успішної реалізації правових реформ надзвичайно важливим є момент їх початку, стан і підготовленість суспільства до таких трансформацій, і стан та рівень правового порядку у соціумі.

Радикальні правові реформи важко рухаються у суспільстві, у якому має місце розгул злочинності і правопорушень, корупція і правовий нігілізм, недосконале законодавство і криза судової системи, і відповідно, низький рівень правового порядку. Тому ці явища – правова реформа і правовий порядок мають тісно корелюватися між собою, і це має бути врахованим тими інституціями, які розробляють і впроваджують ту чи іншу правову реформу у життя.

Як свідчить наявний досвід правових реформ в Україні, їх реалізація вимагає політичної волі вищих ешелонів влади, широкої підтримки суспільства, контролю з боку засобів масової інформації та інституцій громадянського суспільства, серйозної організаційної і виховної роботи з адміністративним апаратом і бюрократією, формування належного рівня правової свідомості і правової культури чиновників, підприємців, пересічних громадян. А ще – постійного наукового супроводження, всестороннього дослідження процесу реформ, вироблення ефективних наукових і практичних пропозицій і рекомендацій, які б слугували баченню перспектив і результатів перетворень у правовій сфері для суспільства.

Ключові слова: правова реформа, правовий порядок, Конституційна реформа, судово-правова реформа, реформа державного урядування, реформа правоохоронної системи.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....	11
1.1. Правові реформи як феномен соціального і правового розвитку.....	11
1.2. Правова реформа як концепт: поняття та природа.....	22
1.3. Генезис реформ в Україні за часів Незалежності як контексту правових новацій.....	33
1.4. Правова реформа і правовий порядок: взаємозалежність та синергія.....	40
РОЗДІЛ 2. ГОЛОВНІ НАПРЯМКИ ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	47
2.1. Реформа урядування як передумова становлення державності незалежної України	47
2.2. Судова реформа в сучасній Україні.....	59
2.3. Реформа правоохоронної системи: здобутки і проблеми.....	70
Висновки.....	83
Література.....	88

ЛІТЕРАТУРА.

1. Агафонова Н. В. Питання розвитку конституційної реформи у сучасній Україні. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 2. С. 119 – 131.
2. Агранофф Р. Напрямки адміністративної реформи. *Проблеми трансформації територіальної організації влади : зб. матеріалів та документів*. К. : Атіка, 2005. С. 467–488.
3. Арабаджи Н.Б. Економічна цінність правового порядку. *Часопис Київського університету права*. 2016. №1. С. 28 – 31.
4. Бабаєв В. М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти . Х. 2004. 204 с.
5. Бакуменко В.Д., Сурмін Ю.П. Необхідність та основні напрями реалізації реформи політичної системи України. *Політична реформа - гарантія демократичного розвитку українського суспільства: Наук.-метод. матеріали на допомогу лекторам*. К.: Вид-во УАДУ, 2003. С. 24-41.
6. Батанов О. В. Деякі проблеми становлення муніципальної влади в Україні у контексті конституційної реформи. *Міське самоврядування: пошуки та здобутки : зб. матеріалів та документів*. К. : Атіка, 2007. 896 с
7. Безверха Ю.В. Інститут адвокатури в світлі конституційно-правової реформи в Україні. *Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: тези VII Всеукр. наук.-теорет. конф: У 2 ч. К. 2015. Ч 1. С.11 - 13.*
8. Бідзюра І. Етапи і перспективи системних реформ в Україні. *Політичний менеджмент*. 2004. №1. С.75 -82.
9. Боняк В. О. Методологічний аналіз інтерпретацій поняття «правоохоронна система». *Вісн. Дніпропетр. ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Сер. «Юридичні науки»*. 2011. № 1 (1). С. 67–71.
10. Борисов В. Правовой порядок развитого социализма. Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1977. 408 с.
11. Боровик А. Як Конституція знову стала популярною. URL: <https://ti-ukraine.org/blogs/yak-konstytutsiya-znovu-stala-populyarnoyu/>
12. Братко А.Г. Правоохранительная система. Вопросы теории. М., 1991. 208 с.

13. Будник М.А. Концептуально-методологічні аспекти реформування системи державного управління в Україні. *Держ. упр.: теорія та практика*. 2007. №2. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej6/txts/07bmaduu.htm>
14. Будник М. А. Основні напрями удосконалення адміністративно- державного управління на регіональному рівні. *Теорія та практика держ. упр. : зб. наук. пр.* X. 2010. Вип. 1 (28). С. 52–57.
15. Будник М. А. Формування ефективної моделі розвитку державного управління в умовах політичної реформи в Україні. *Проблеми трансформації системи державного управління в умовах політичної реформи в 19 Україні : матеріали наук.-практ. конф.* У 2 т. К. 2006. Т. 1. С. 54–57.
16. Бутько Л. В. К вопросу о развитии конституционной реформы в современной России. *Научный журнал КубГАУ. № 78(04)*. 2012. URL: ej.kubagro.ru/2012/04/pdf/16.pdf. Butko L.V.
17. В Україні скоротять і переформатують поліцейські відділення. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=94299>
18. Валецький О.Л. Аналіз причин невдач реалізації реформ в Україні. *Науковий вісник*. 2009. Вип.3 «Демократичне урядування». URL: <http://www.nbu.gov.ua/e>
19. Васильев А.М. Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категорий теории права. М., 1976. 264 с.
20. Верховна Рада прийняла законопроект 3651-д в цілому. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12953>
21. Вовк В.М. Реформи і позитивне право. Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: тези VII Всеукр. наук.-теорет. конф. у 2 ч. К. 2015. Ч. 1. С. 8 -9
22. Володимир Зеленський: Маємо зробити правильні висновки і стати сильнішими. *Голос України. №193 (7459)*. 21 жовтня 2020 р.
23. Володимир Зеленський: Настав час для більш системних і ґрунтовних кроків у законодавчій сфері України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-nastav-chas-dlya-bilsh-sistemnih-i-grunt-57585>

24. Ворона П.В. Пріоритети та пропозиції щодо реформи місцевого самоврядування в Україні. *Державне будівництво*. 2009. № 1. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/1658>
25. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ. К. Знання, 2002. 379 с.
26. Глава держави: Оновлення суддівської гілки влади – головна мета реформи правосуддя. URL: <https://radako.com.ua/news/glava-derzhavi-onovlennya-suddivskoyi-gilki-vladi-golovna-meta-reformi-pravosuddya>
27. Головач В.В. Проблеми правової реформи в аудиторській діяльності в Україні. Правові реформи в Україні: реалії сьогодення : тези VII Всеукр. наук.-теорет. конф., у 2 ч. К., 2015. Ч. 1. С. 9 -10;
28. Грицаєнко Л. Деякі аспекти судово-правової реформи в Україні: реальність та перспективи. *Право України*. 2004. № 5. С. 30 - 36.
29. Грицак Я. Корупція: короткі історичні нотатки. *Критика*. Липень 2012. <https://krytyka.com/ua/articles/koruptsiya-kоротki-istorychni-notatky>
30. Гусейн заде Теймур Алірза огли. Правова реформа в Україні як предмет загальнотеоретичного дискурсу: стан і проблеми. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Права та обов'язки людини у сучасному світі» (м. Одеса, 13–14 листопада 2020 р.)*. Одеса. 2020. С. 9 -11.
31. Дерев'янкін Т.І. Відродження і спроби перебудови радянської економіки у післявоєнний період (1946–1991 рр.). *Актуальні проблеми економіки*. №7(97), 2009. С. 3 – 14.
32. Долежан В. Проблеми участі прокурора у кримінальному судочинстві в аспекті судової реформи. *Право України*. 2010. № 5. С. 48-54.
33. Долежан В. Удосконалення Конституції України як передумова судової реформи. *Право України*. 2007. № 11. С. 33-38.
34. Дорожня карта реформ у сфері виборів, референдумів та політичного фінансування на 2020 рік. URL: <https://www.opora.ua.org/statement/vybory/19817-dorozhnia-karta-reform-u-sferi-viboriv-referendumiv-ta-politichnogo-finansuvannia-na-2020-rik>

- 35.Дорская А.А. Типология правовых реформ. *Вестник РГГУ. Серия «Экономика. Управление. Право»*. 2015. №1. С. 11 – 22
- 36.Дроговоз Ю., Черніков Д. Як та навіщо реформувати державну фіскальну службу України (Policy Paper). Київ, 2015. 32 с.
- 37.Дудченко О. Сутність правоохоронної системи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №8. С.144 – 149.
- 38.Експерти назвали здобутки і прорахунки влади після Революції Гідності. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2583529-eksperti>.
- 39.Залєвська–Шишак А.Д. Державна власність у трансформаційній економіці: дис... канд. екон. наук: спец. 08.00.01. К. 2008. 207 с
- 40.Захаров Є. Реформування органів внутрішніх справ та права людини. URL: <http://khp.org/index.php?id=1488907079>
- 41.Игнатъева М.В. М.М. Ковалевский о правовых реформах в России. *Вестник Академии права и управления*. 2014. № 34. С. 51
- 42.Ильченко Т.Ю. Этапы правовой реформы в России. *Современное право*. 2013. № 2. С. 12–15.
- 43.Исламов З.М. Политико-правовая реформа: взаимодействие права и норм общественных организаций в самоуправлении народа: автореферат дис. ... д-ра юр. наук. Ташкент, 1991. 46 с.
- 44.Кампо В. Конституційно-правові гарантії захисту місцевого самоврядування. *Проблеми формування добросовісного, належного місцевого самоврядування : зб. матеріалів та документів*. К. : Атіка, 2008.С. 296–301.
- 45.Ківалов, С. Судова реформа в Україні: проблеми юридичної регламентації. *Голос України*. 2007. 13 березня.
- 46.Клычев Р.А. Проблемы взаимодействия социальных регуляторов общественных отношений и перспективы их конституционализации. *Конституционное и муниципальное право*. 2016.№5. С. 14 – 17.
- 47.Козюбра М.І. Загальна теорія права. Підручник. Київ: Ваіте. 2015. 392 с
- 48.Коліушко І., Заславський О. Реформа державного управління в Україні. URL : https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/Fin_12.

49. Коліушко І., Куйбіда Р. Пріоритети судової реформи на сучасному етапі. *Право України*. 2010. № 5. С. 55-63
50. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30, ст. 14.
51. Концепція реформи місцевого самоврядування. URL.: <http://www.minregionbud.gov.ua/index.php?id=1671>
52. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відносно до європейських стандартів : схвалено Указом Президента України від 10 травня 2006 року № 361. *Офіційний вісник України*. 2006. № 19. Ст. 1376.
53. Концепція першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ. URL: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/>
54. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%8>
55. Кравченко В. Стан та шляхи подальшої імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні. *Проблеми формування доброчесного, належного місцевого самоврядування : зб. матеріалів та документів*. К. : Атіка, 2008. С. 296–301.
56. Крижанівський А. Ф. Аксіологія правопорядку. *Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць*. Одеса : Юрид. л-ра. 2008. Вип. 40. С. 101 – 106.
57. Крижанівський А.Ф. Правовий порядок в Україні: витоки, концептуальні засади, інфраструктура. Одеса: Фенікс. 2009. 504 с.
58. Крусян А. Конституція в науково-практичній парадигмі сучасного українського конституціоналізму (у контексті актуальних питань конституційних перетворень). *Право України*. 2016. № 6. С.70-78.
59. Кузнецова Н. До питання про підвищення професійної підготовки суддівських кадрів. *Право України*. 2010. № 5. С. 25-29.

- 60.Куйбіда. В. М. Концептуальні засади реформування системи публічної влади. *Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід : зб. матеріалів та документів*. К. : Атака-Н. 2006. 744 с.
- 61.Куйбіда Р. Чи скористається Україна унікальним шансом створити нову судову систему? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2015/08>.
- 62.Лебедь Н.В. Законотворча діяльність як правова категорія. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 9. 2010. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=189>
- 63.Левченков О. І. Проблеми правового регулювання суспільних відносин: загальнотеоретичні аспекти: монографія. Л., 2012. 528 с.
- 64.Литвак Б.Г. Переворот 1861 года в России: почему не реализовалась реформаторская альтернатива. М.: Политиздат. 1991. 347 с.
- 65.Литвин В. М. Суспільно-політичне життя України: утвердження незалежної держави (1991-2001). К.: Альтернативи. 2001. 369 с.
- 66.Литвиненко В. І. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України. *Наукові праці МАУП*. 2017. Вип. 52(1). С. 7–16.
- 67.Малков В.П. Правовая реформа и ее основные направления: доклад (23–24 января 1989 г.). Казань: Казанский университет. 1990. 11 с.
- 68.Малюська Д. В Україні не повинно бути судів без суддів, українці не мають роками очікувати на розгляд своїх справ. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/denis-malyuska-v-ukraini-ne-povинno>
- 69.Маляренко В. Судова реформа та проблематика предмета змін. *Право України*. 2010. № 5. С. 20-24.
- 70.Манько Д. Г. Юридичні технології та алгоритми формалізації права у вимірі юридичної діяльності: монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 280 с.
- 71.Маркарова.О. Реформа ДФС завершиться створенням Єдиної служби фінрозслідувань. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2765929-reforma-dfs-zaversitsa-stvorennam-edinoi-sluzbi>
- 72.Методические указания относительно реструктуризации государственных предприятий. *Бизнес*. 1999. № 15. С. 47.

- 73.Негода В. Справжня децентралізація здійсниться лише тоді, коли місцева влада отримає максимум можливостей для розвитку територій. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12937>
- 74.Народне господарство Української УРСР у 1990 році: Статистичний щорічник. К.: Техніка, 1991. 496 с
- 75.Низамова М.С. Отечественная история IX-XX вв.: Курс лекций. Учебное пособие для студентов негуманитарных вузов. 2-е изд. Набережные Челны, 2008. 165 с.
- 76.О государственном предприятии (объединении): Закон СССР от 30.06.1987 г. №7284-XI. *Ведомости Верховного Совета СССР*. 1987. № 26. Ст. 385.
- 77.Оборотов Ю. Н. Аксионормативные начала правопорядка. *Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри: тези Міжнар. наук.-практ. конф.* Одесса: Фенікс. 2008. С. 5–7.
- 78.Онщенко Н.М. Категорія правопорядок: сутнісні виміри, підходи та розуміння. *Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри: Тези Міжнародної науково-практичної конференції.* О.: Фенікс, 2008. С.63 - 64.
- 79.Опришко В. Основні засади судової реформи. *Право України*. 2010. № 5. С. 14-19.
- 80.Отмена крепостного права в России. Буржуазные реформы 60 – 70 годов XIX века. URL: https://www.rsu.edu.ru/wp-content/uploads/elearning/Agarev_Native_history_for_non-historical_faculties/R12.htm
- 81.Пасенюк О. Судовий наказ як засіб посилення судового контролю за виконанням постанови в адміністративній справі. *Право України*. 2010. № 5. С. 40-47.
- 82.Пашенцев Д.А. Современные подходы к понятию «правовая реформа. *Права и свободы человека и гражданина: теоретические аспекты и юридическая практика: мат-лы ежегод. научн. конфер.* М.: МГПУ. 2014. С. 12–14.
- 83.Перестройка в СССР: ее причины и последствия (1985-1991 гг.). *Экономические реформы перестройки.* URL: <https://studfile.net/preview/6264912/page:52/>

- 84.Півненко В. Правоохоронна система України: визначення і функціонування. *Вісн. прокуратури*. 2003. № 2. С. 39–45.
- 85.Плющ М. Перебудовні процеси в економіці України. *Перебудова: задум і результати в Україні (до 10-річчя проголошення курсу на реформи)*. Матеріал науково-теоретичн. семінару. К. 1996. С. 17 – 27.
- 86.Послання Президента України Володимира Зеленського до Верховної Ради про внутрішнє і зовнішнє становище України.URL: <https://www.president.gov.ua/news/poslannya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-do-verho-64717>
- 87.Правовая реформа и проблемы ее реализации: тезисы докладов и сообщений регион. научно-практ. конфер. Краснодар. 1989. 268 с.
- 88.Правовая реформа и проблемы совершенствования профессиональной юридической деятельности: сб. науч. тр. Ярославль: ЯрГУ. 1990. 111 с.
- 89.Правовая сфера жизни общества. URL: <https://zubolom.ru/lectures/philosophy3/66.shtml>
- 90.Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: тези VII Всеукр. наук.-теорет. конф. У 2 ч. К. 2015. Частина 1. 252 с
- 91.Пріоритети діяльності органів правопорядку та прокуратури у сфері кримінальної політики на 2020 рік. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/priorities2020>
- 92.Прийнято за основу проєкт Закону «Про Бюро економічної безпеки». Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/197067.html>
- 93.Про відновлення довіри до судової влади в Україні. *Закон України № 1188-VII від 8 квітня 2014 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 23, ст.870.*
- 94.Про Вищу раду правосуддя. *Закон України № 1798-VIII від 21 грудня 2016 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 7-8, ст.50.*
- 95.Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад:

Закон України № 837-VIII від 26 листопада 2015 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 1, ст.11

96. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій. *Проект закону України №3651-д*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3651-%D0%B4&skl=10
97. Про внесення змін до Конституції України. *Закон України №2222-IV від 8 грудня 2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2005. №2. Ст.44.*
98. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році. *Закон України № 1791-VIII від 20 грудня 2016 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 4, ст.42.*
99. Про громадянство України. *Закон України № 2235-III від 18 січня 2001 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 13, ст.65*
100. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення. *Закон України від 19 жовтня 2017 року № 2168-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.31*
101. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання. *Закон України Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 23. ст.148*
102. Про державну таємницю. *Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 16. ст.93*
103. Про державну службу. *Закон України № 889-VIII від 10 грудня 2015 року. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 4. ст.43.*
104. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України. *Постанова Кабінету Міністрів України № 227 від 6 березня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>*

105. Про комісію з питань правової реформи. *Указ Президента України № 421/2019 від 21 червня 2019 року*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/421/2019#Text>
106. Про Конституційний Суд України. *Закон України № 2136-VIII від 13 липня 2017 року. Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 35. ст.376
107. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України. *Указ Президента України № 631/2012 від 8 листопада 2012 року. Офіційний вісник України*. 2012. № 87. Ст. 3531.
108. Про Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України. *Указ Президента України N 401 від 25 квітня 2008 р*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/401/2008#>.
109. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні. *Постанова Верховної Ради України..Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, N 30, ст.426
110. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах. *Указ Президента України №455/2017 від 29 грудня 2017 року*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4552017-23394>
111. Про Національну поліцію. *Закон України № 580-VIII від 2 липня 2015 року. Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 40-41. ст.379
112. Про основи національної безпеки України: *Закон України Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 39. ст. 351.
113. Про Основні напрями реформи кримінально-виконавчої системи в Українській РСР. *Постанова Кабінету Міністрів Української РСР № 88 від 11 липня 1991 року*. URL: zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=88%E0-91-%EF
114. Про Програму приведення умов тримання засуджених, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, а також осіб, що тримаються у слідчих ізоляторах і лікувально-трудовах профілакторіях, у відповідність з міжнародними стандартами. *Постанова Кабінету Міністрів України № 31*

- від 26 січня 1994 року. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=31-94-%EF>
115. Про скасування кримінальних покарань у вигляді заслання і вислання: *Закон України від 6 лютого 1992 року № 2175-XII // Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 23. Ст. 337.
116. Про судоустрій і статус суддів. *Закону України № 1402-VIII від 2 червня 2016 року. Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 31, ст.545
117. Про схвалення Концепції Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на період до 2017 року. *Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1511-р від 26 листопада 2008 р.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1511-2008-%D1%80#Text>
118. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69679
119. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Службу безпеки України" щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68347
120. Пучков О.А. Методологические аспекты правовой реформы. *Вестник Удмуртского университета. Серия «Экономика и право»*. 2012. Вып. 4. С.140 -145
121. 5 проривів українців після Революції Гідності. URL: <https://dyvys.info/2018/11/21/5-proryviv-ukrayintsiv-pislya-revoljutsiyi>.
122. Радіологічний стан територій, віднесених до зон радіоактивного забруднення (у розрізі районів). МНС України. Київ. 2008. 127 с.
123. Реалізація права на звернення до КСУ з конституційною скаргою: курс лекцій. URL: <http://www.ccu.gov.ua/novyna/realizaciya-prava-na-zvernennya-do-ksu-z-konstytucijnoyu-skargoyu-kurs-lekciy>
124. Результати першого етапу децентралізації в Україні: 2014-2019 роки. URL: <https://decentralization.gov.ua/about>

125. Реформа. Електронний ресурс. URL.: [http : // ru.wikipedia.org/wiki/](http://ru.wikipedia.org/wiki/).
126. Реформа української поліції: як вона проходила. URL:<https://dyvys.info/2020/09/02/reforma-ukrayinskoji-politsiyi-yak>
127. Реформи в Україні 2016-2019: Незворотність змін. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reform%20office/ukraine>
128. Реформування пенітенціарної системи України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-prava-ta-borotba-z-korupciyeyu/reformuvannya-sistemi-probaciyi-ta-resocializaciya>
129. Решота О. Нормативно-правові засади реформування державного управління в Україні. Науковий вісник. 2009.Вип.3 «Демократичне урядування». URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeVr/2009_3/fail/
130. Рішення Конституційного Суду України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 року у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про запобігання корупції“, Кримінального кодексу України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/3260>
131. Розпад СРСР і відродження незалежності. URL: <https://sites.google.com/site/cikavaistoriavsedlazo2017/rozpad-srsr-i-vidrodzenna-nezaleznosti>
132. Рубцов О. Деякі концептуальні питання щодо реформування місцевого самоврядування з погляду громадянського суспільства. *Проблеми трансформації територіальної організації влади : зб. матеріалів та документів*. К. : Атіка. 2005. С. 307–315.
133. Сафин Ф.М. Правовая реформа: проблемы реализации в субъектах Российской Федерации..Дисс...канд. юрид наук. 12.00.01. М.2000. 176 с.
134. Сахаров А.М. К вопросу о двух стадиях развития феодальной формации в России. *Вопросы истории*. 1959.№1. С.98 – 105.
135. Святоцький О. Судова влада в Україні: актуальні питання реформування. *Право України*. 2010. № 5. С. 30-39.
136. Сіренко В. Деякі проблеми реформування судової влади в Україні. *Право України*. 2010. № 5. С. 4-13.

137. Список рекомендацій Ради Європи щодо судової реформи і реформи прокуратури в Україні Центр політико-правових реформ: URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/5000->.
138. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ. Схвалена [Розпорядження Кабінету Міністрів України 22 жовтня 2014 року N 1118-р.](#) URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN006842.html
139. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
140. Стратегія реформування судустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки. Затверджена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015#Text>
141. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/rint1433760210972984>
142. Судебно-правовая реформа и повышение эффективности правосудия: сб. науч. тр. Тюмень: ТГУ, 1991. 114 с.
143. Судова реформа стала прокляттям Порошенка: інтерв'ю з Михайлом Жернаковим. URL: <https://dejure.foundation/news/sudova-reforma-stala-prokliattiam-poroshenka-interviu-z-zhernakovym>
144. Танци В. Роль государства в экономике: эволюция концепций. *Мировая экономика и международные отношения*. 1998. № 10. С. 51–62
145. Теліпко В. Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України: навч. посіб. К. 2009. 568 с.
146. Терлецький О. М. Вища кваліфікаційна комісія суддів та її роль в системі судустрою. Матеріали III Міжнародної наукової Інтернет-конференції «Інновації та традиції в сучасній науковій думці». 2012. URL: <http://intkonf.org/terletskiy-o-m-vischa-kvalifikatsiy-na-komisiya-suddiv-ta-yiyi-rol-v-sistemi-sudoustroyuukrayini/>

147. Тимченко О., Сибірянська Ю. Реформа державної фіскальної служби України в контексті модернізації системи державного фінансового менеджменту. *Ринок цінних паперів України*. № 8. 2015. С.69 – 76.
148. Тлумачний словник української мови. У 4-х томах. Том 3. 928 с.. Київ: Видавництво «Аконт». 2000. С.901
149. Україна після Євромайдану: досягнення та виклики. Київ: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, 2015. 132 с.
150. Федоренко В.Л. Конституційна реформа в Україні: пріоритети і перспективи. *Правові реформи в Україні: реалії сьогодення : тези VII Всеукр. наук.-теорет. конф.* У 2 ч. К. 2015. Ч. 1. С.6 -7.
151. Честнов И.Л. Критический дискурс-анализ как метод постклассической теории права. *Вестник МГПУ. Серия: «Юридические науки»*. 2014. № 1 (13). С. 67–74.
152. Шкута О. Правове забезпечення функціонування пенітенціарної системи України. *Науковий часопис національної академії прокуратури України*. 2016. №3. С.254 – 261.
153. Яковлев В.Ф. Правовая реформа в СССР в условиях перехода к рынку: М.: «Знание». 1991. 38 с.
154. Friedland M.L. Access to the law a study conducted for the Law reform commission of Canada. Toronto: Carswell/Methuen, 1975. 198 p.
155. Towards the rule of law: Soviet legal reform & human rights under Perestroika. New York: US Helsinki watch comm., 1989. 180 p.